

χίαν ταύτην ἄλλο τι, εἰμὴ ὁ αἰφνίδιος θροῦς τῶν πτηνῶν, ἅτινα ἔφρευγον ἐκ τῶν δένδρων, ἢ ὁ κρότος ὁ ἐκ τῆς συγκρούσεως τῶν μεγάλων σιδηρῶν πυλῶν, ἃς ἔκλειον οἱ καπητζῆδες.

¹Ἔπειτα συνέχεια.

14,615 ΦΙΟΡΙΝΙΑ

[Ἐκ τοῦ γερμανικοῦ].

Ἦτο ὁ Γάβρορ Βόγορις, νέος μετριόφρων, ἦτο ὑποταμίας τῆς πόλεως Πέστης μὲ ἐτήσιον μισθὸν 1000 φιορινίων. Ἐκτὸς τούτων ἐλάμβανε πρὸς τοῦ πενθεροῦ του Χάμερ ἐτησίως 200 φιορίνια, καὶ οὕτω ἀνέβαινε τὸ σύνολον τῆς ἀπολαβῆς του εἰς 1200 φιορίνια. Βεβαίως μικροῦ λόγου ἄξιον εἰσόδημα, καὶ μάλιστα ἂν προσθέσωμεν ὅτι ὁ Βόγορις ἐν ἀρχῇ τῆς διηγῆσεώς μας ἦτο πατὴρ δύο τέκνων· τὸ πρῶτον ἦτο κοράσιον, τὸ δεύτερον παῖς, ὅστις ἕνεκα τῆς φιλοστοργίας τῆς μητρὸς του καὶ τῆς συγχωρητέας ματαιότητος τοῦ Βόγορις ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς του κληθεὶς ὁμοίως Γάβρορ. Ὁ φίλος μας Γάβρορ θὰ ἦτο εὐτυχέστατος, ἂν μὴ ἐδυσθύμει διὰ τὸ εὐτελὲς τοῦ εἰσοδήματός του, ἀλλὰ φροντίδες καὶ δυσθυμίας ἦσαν δι' αὐτὸν παροδικαί· εἰς τοιαύτας περιστάσεις παρετήρει τὴν ἐνδομύχως ἀγαπητὴν του Μαρίαν καὶ ἔλεγε : «Τοῦ λοιποῦ σὺ μὲν θὰ εἶσαι φειδωλοτέρα, ἐγὼ δὲ θὰ ἐργάζομαι περισσότερο, καὶ οὕτω κάπως θὰ εὐπορήσωμεν· καὶ τέλος, ἐὰν ἐξετάσωμεν καλῶς τὸ πρᾶγμα, ἔχομεν πᾶν ὅ,τι μᾶς χρειάζεται καὶ δὲν στερούμεθα οὐδενός· ἔχομεν δύο ὠραία δωμάτια, τὸ γεῦμα δύο πινάκια καλοῦ φαγητοῦ, ἀφθονίαν ξύλων—καὶ ἀκόμη τὸ παρελθὸν ἔτος ὑπήγαμεν δις εἰς τὸ θέατρον. Δὲν εἶνε ἀλήθεια, Μαρία ;

— Βέβαια, ἀπῆντα ἡ εὐτυχὴς σύζυγος, καὶ ἐπέθετε φίλημα ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ χρηστοῦ ὑποταμίου.

* *

Ἦτο ἤδη ὁ μικρὸς Γάβρορ δύο μηνῶν, ὅτε ἡ μήτηρ του πρῶτον τινὰ φθινοπωρινὴν ἐσηκώθη τῆς κλίνης ὠχροτέρα τοῦ συνήθους. Ἡσθάνθη ἐαυτὴν ὀλίγον ἀδιάθετον, καὶ προσεπάθει ἐκ συνήθους λεπτότητος νὰ τὸ ἀποκρύψῃ ἀπὸ τὸν σύζυγον τῆς.

— Μαρία, εἶσαι ἀδιάθετος· μάτην μοὶ τὸ κρῦπτεις, τὸ βλέπω εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σου !» Ἐσυρθε τὸ ὠρολόγιόν του, παρετήρησεν αὐτὸ καὶ ἐξηκολούθησε : «Εἶνε ἐνάτη ὥρα· πρέπει νὰ ὑπάγω εἰς τὴν ἐργασίαν μου, ἀλλὰ πρότερον θὰ σοὶ φέρω τὸν ἰατρόν μας . . . Νὰ μὴ μοῦ ἀντιλογῆς . . . Σὲ παρακαλῶ νὰ μὴ ἀντιλογῆς. Ὁ ἰατρὸς Βοζᾶκ ἦτο, ὡς γνωρίζεις, συμμαθητὴς μου, καὶ προσφέρεται μετὰ μεγίστης προθυμίας. Θὰ ἔλθῃ ἀμέσως. Δεῖξόν μου τὸ μέτωπόν σου· δὲν καίει;—τόσον τὸ καλλίτερον· ἐν τούτοις θὰ σοὶ φέρω τὸν Βοζᾶκ».

Ἦτο ὁ Γάβρορ ἐφόρσε τὸ ἐπανωφορίον του, καὶ ἀπ' οὗ διὰ δευτέραν φοράν ἐφίλησε τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα του, ἐξῆλθε μετὰ μεγάλης σπουδῆς.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς γυναικὸς ἐπληρώθησαν δακρύων, καὶ ἐψιθύρισε : «Πόσον καλὸς εἶνε !»

* *

Ἦτο ὁ Γάβρορ δὲν ἦτο οὔτε ἐκ τῶν ὠραίων οὔτε ἐκ τῶν δυσειδῶν ἀνδρῶν· ἐπὶ τοῦ προσώπου του ἦτο ἐξωγραφημένη ἐλκυστικὴ καλοκάγαθία, ἣτις ἀκουσίως προσέλκυε πάντα προσδλεπόντα αὐτόν. Καὶ ἡ ἔκφρασις αὐτῆ ἦτο τῇ ἀληθείᾳ τὸ κάτοπτρον τῆς ψυχῆς του. Μαστρία παιδείσεως, ἀρκούσαι εἰδικαὶ γνώσεις καὶ πολλοῦ λόγου ἄξιαι θεωρίαι περὶ τοῦ βίου, αἵτινες ἐπήγαζον ἐκ τοῦ προσφύρου εἰς μελέτην πνεύματός του, ἐχαρκτηρίζον τὸν φίλον μας Γάβρορ. Εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων του εὕρισκεν εὐχαρίστησιν, καὶ ἐν τῇ καταπολεμῆσει τῶν μικρῶν ταραχῶν τοῦ βίου ἀνέπτυσσεν ἀξιοθαύμαστον δραστηριότητα.

Καὶ ἰδοὺ λοιπὸν, ἡ Μαρία τοῦ οὐδόλως ἦτο ἀδιάθετος· τὴν κατέπεισε μόνον ὅτι ἦτο ἀσθενής, καὶ ἤδη τρέχει πρὸς τὸν ἰατρόν, κάμπτεται ἀριστερὰ εἰς τὴν λεωφόρον, ὁπόθεν μακρόθεν ἐβλεπε τὴν βασιλικὴν ὁδόν, ἔνθα ὁ φίλος του δόκτωρ Βοζᾶκ κατῴκει. Ὅπως συντομεύσῃ τὸν δρόμον τοῦ ἐπορεύθη διὰ τινος διόδου διερχομένης κάτωθεν μεγάλου οἴκου, ἵνα ἀμέσως φθάσῃ εἰς τὴν βασιλικὴν ὁδόν. Εἰς τινὰ γωνίαν τοῦ μεγάλου οἰκοδομήματος ὁ Γάβρορ ἔστη αἴφνης· ἐνῷ ἐβάδιζεν ἤγγισεν ὁ ποὺς του εἰς τὴν ἀντικείμενον, καὶ σχεδὸν προσέκοψεν εἰς αὐτό.

Προσέβλεψεν εἰς τὸ ἔδαφος. Ἐν ὀγκῶδες φαιὸν χαρτοφυλάκιον ἔκειτο πρὸ αὐτοῦ ἡμίκλειστον—ἀκριβῶς ὡς ἀπολεσθὲν, ἐρριμμένον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ὁ Γάβρορ ἀκουσίως περιέβλεψε περίξ, ἐὰν τις προσεῖχεν εἰς αὐτόν. Οὐδεὶς τὸν παρετήρησεν. Ἀνεσήκωσε τὸ χαρτοφυλάκιον, καὶ ἠθέλησε χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ ἐν αὐτῷ νὰ τὸ ρίψῃ εἰς τὸ θυλάκιόν τοῦ ἐπανωφορίου του, ἀλλ' ὅμως δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸ θέσῃ μόνον τὸ πλατύτερον θυλάκιον τοῦ ἐπανωφορίου του ἠδύνατο νὰ τὸ περιλάβῃ. Τὸ ἔθεσεν ἐν αὐτῷ, καὶ ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον τοῦ διευσθυνόμενος πρὸς τὸν ἰατρόν.

— Ἄλλ' ἐπεθύμουν νὰ γνωρίζω, ἐσκέφθη ὁ Γάβρορ, τί νὰ περιέχῃ ; Ἀναμφιβόλως οὐδενὸς λόγου ἀξίας σημειώσεις μεσίτου τινός, τοὺς κυματισμοὺς τῶν τιμῶν τῶν σιτηρῶν, τὰς ἐβδομαδιαίας σημειώσεις τοῦ χρηματιστηρίου καὶ ἄλλα παρόμοια. Οἱ μεσίται οὕτοι προσπαθοῦσι νὰ φέρωσιν ἐπάνω των τοιαύτας ἀχρήστους σημειώσεις· εἰς ὅλα ταῦτα θέτους καὶ τινὰ φιορίνια, καὶ οὕτω τὸ σεβασμῶ ἄξιον χαρτοφυλάκιον εἶνε ἐν τάξει.—Χμ ! προσέθηκεν, ἐὰν κάνεις αἰσθηματίας τὸ ἀπώλεσε ;

Χωρὶς νὰ τὸ ἐξαγάγῃ, ἤρχισε διὰ τῶν δακτύλων νὰ ἐξετάζῃ τί περιέχει. «Ἐξαίρετος χάρτης !

Θὰ ἔμενον ἐπὶ πολὺν χρόνον οὕτως ἐνηγκαλι-
σμένοι καὶ ἄφωνοι, ἐν μὴ ἐξύπνα ἢ μικρὰ Μαρ-
γίτ, ἢ ὁποῖα ἔκλαιε φοβερὰ ἐν τῇ κλίνῃ τῆς. Ἡ
μικρὰ εὐήθης ἠγνόεσθε ἢ στιγμῇ, ἥτις θὰ καθί-
στα καὶ αὐτὴν εὐτυχῆ καθ' ὅλον τὸν βίον τῆς,
μόλις εἶχε φθάσει.

Δ. Α. Σ.

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Gaston Tissandier].

Ἀτμόπλοια καὶ σιδηρόδρομοι.

Ἡ ἱστορία τῆς ἀτμομηχανῆς, ἥς ἡ χρῆσις με-
τεμόρφωσε τὰς νεωτέρας κοινωνίας, εἶναι ἡ ἱστο-
ρία τῶν κόπων καὶ τῶν προσπαθειῶν πολλῶν με-
γάλων ἐφευρετῶν. Ἀπὸ τοῦ αἰολιπύλου τοῦ Ἀ-
λεξανδρέως Ἡρώου μέχρι τῶν ἰσχυρῶν μηχανῶν,
αἵτινες κινουσι τὴν σήμερον τὰ ἀτμόπλοια καὶ
τὰς σιδηροδρομικὰς ἀμάξας, πόσοι χεῖρες εἰργά-
σθησαν τὸν σίδηρον, πόσοι ἐγκέφαλοι ἐμελέτη-
σαν τὰς ἀλληλοδιαδόχους τελειοποιήσεις, τὰς
συσχετιζούσας τὴν ἀπομεμακρυσμένην ἤδη ἀρχὴν
μετὰ τῶν παρόντων ἀποτελεσμάτων. Πόσοι ἔξο-
χοι ἐργάται προηγήθησαν τοῦ Οὐάττ καὶ τοῦ
Στήβενσον! πόσοι διὰ τῶν ἔργων αὐτῶν διηκολύ-
λυναν τὰς ἐφευρέσεις τῶν μεγάλων τῆς ἡμετέρας
ἐποχῆς μηχανοποιῶν!

Μεταξὺ αὐτῶν ἐκλέγομεν τοὺς ἄνδρας, οἵτινες
ἠγωνίσθησαν καὶ ἔπαθον, καὶ πρῶτον ἕνεκα τῶν
συμφορῶν τοῦ βίου του ἀναφερόμεν τὸν Διονύσι-
ον Παπῖνον, ἑνδοξον τῆς Γαλλίας τέκνον.

Ὁ Διονύσιος Παπῖνος, υἱὸς ἰατροῦ, γεννηθεὶς
ἐν Blois τὴν 22 Αὐγούστου 1647, ἔμαθεν ἐν Πα-
ρισίοις τὴν ἰατρικὴν, ἀλλ' ἔχων ἔκτακτον κλίσειν
πρὸς τὰς πειραματικὰς ἐπιστήμας καὶ τὴν ἐφηρ-
μοσμένην μηχανικὴν, ἐγκατέλιπε τὸ ἐπάγγελ-
μα τοῦ ἰατροῦ, τῇ δὲ προστασίᾳ καὶ τῇ συνδρο-
μῇ τοῦ Huygens ἠδυνήθη ν' ἀφιερωθῆ καθ' ὁ-
λοκληρίαν εἰς τὰς ἀγαπητὰς αὐτοῦ μελέτας. Ὁ
Παπῖνος συνειργάσθη μετὰ τοῦ διαιτήρου φυ-
σικοῦ καὶ ἀστρονόμου, καὶ ἀπέδειξε μετ' οὐπο-
λὸν τὴν ἰκανότητα αὐτοῦ τελειοποιήσας τὴν ὑπὸ
τοῦ Ὁθωνος Guericke, δημάρχου τοῦ Μαγδε-
βούργου, ἄρτι ἐφευρεθεῖσαν νέαν πνευματικὴν ἀν-
τλίαν. Τὰς πρώτας αὐτοῦ τὰς δοκιμὰς κατέ-
στησε γνωστὰς δημοσιεύσας πραγματεῖαν (*Νέον
πείραμα ἐπὶ τοῦ κενοῦ*), περὶ ἧς ἐγένετο λόγος ἐν
τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιστημῶν.

Τὸ μέλλον ἐπαρουσιάζετο εἰς τὸν νέον φυσικὸν
ὑπὸ αἰσιωτάτους οἰωνούς. Οἱ ἐν Παρισίοις ἐπιστή-
μονες εἶχον αὐτὸν περὶ πολλοῦ, πάντες ὑπεδέ-
χοντο αὐτὸν εὐνοικῶς, ἀλλ' ἐν τούτοις κατέλι-
πεν αἰφνης τοὺς Παρισίους καὶ μετέβη εἰς Λον-
δῖνον ἄνευ λόγου τινὸς γνωστοῦ, δικαιολογούντος
τὴν αἰφνιδίαν αὐτοῦ ἀναχώρησιν.

Ὁ Διονύσιος Παπῖνος ἐφθάσεν εἰς Λονδῖνον
κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ 1676, καὶ ἐπε-
σκέφθη εὐθὺς τὸν Ῥοβέρτον Boyle θεμελιωτὴν τοῦ
ἐν Λονδίῳ βασιλικοῦ Συλλόγου. Ὁ διάσημος

οὗτος ἐπιστήμων εἰργάζετο μακρὰν τῆς τύβης
τῆς μεγαλοπόλεως εἰς ἓν τῶν κτημάτων του,
ὅπου εὐχαρίστως προσεκάλει πάντας τοὺς περὶ
τὰς ἐπιστήμας ἀσχολουμένους ἐγκρίτους ἄνδρας.
Τὸν νέον Γάλλον φυσικὸν παρέλαβεν εἰς τὸ σπου-
δαστήριόν του, ἐπὶ τρία δὲ ἔτη συνειργάσθησαν
καὶ ἐπεχείρησαν πλείστας ἐρῆνας ἐπὶ τῶν ἰδιο-
τήτων τοῦ ἀτμοῦ τοῦ ζέοντος ὕδατος.

Ὁ Παπῖνος ἔλαβεν οὕτω ἀφορμὴν νὰ ἐφεύρῃ τὸν
χωνευτήρα, τὸν καὶ *χύττραρ Παπῖνου* καλούμε-
νον, πρὸ ὀλίγου ἀναδειχθεὶς μέλος τῆς ἐν Λονδί-
νῳ βασιλικῆς Ἐταιρίας (1681). Ἐν τῷ χωνευτῇρι
τούτῳ ἀναφαίνεται τὸ πρῶτον ἢ ἀσφαλιστικὴ
δικλῖς, ἥτις κατέστη ἐν τῶν οὐσιωδῶν ὀργάνων
τῆς ἀτμομηχανῆς.

Ἀλλὰ βεβαίως εἶχεν ἄστατον τὸν χαρακτήρα,
καὶ ἠγάπα τὸν πλανήτην βίον, καθότι ὅτε ἐπε-
δαψιλεύοντο ἤδη αὐτῷ αἱ τιμαὶ ἐν Ἀγγλίᾳ, τῇ
θετῇ αὐτοῦ πατρίδι, ἐδέχθη ἀπερισκέπτως νὰ γί-
νῃ μέλος νέου τινὸς ἀκαδημίας ἐν Βενετίᾳ ἰδρυ-
θείσης. Ὁ Παπῖνος ἔμεινε δύο ἔτη ἐν Ἰταλίᾳ·
καίτοι μεγάλης ἀπήλαυσε φήμης, αἱ οἰκονομικαὶ
αὐτοῦ περιστάσεις ἦσαν λιαν ἄκροφθαλμοί, ὥστε
μετ' οὐ πολὺ μετανοήσας ἐπέστρεψεν εἰς Ἀγγλίαν.

Κατὰ τὴν δευτέραν αὐτοῦ διαμονὴν ἐν τῇ χώ-
ρᾳ ταύτῃ ἐπενόησε τὴν πρώτην μηχανὴν, ἥτις
ἔφερεν αὐτὸν εἰς τὴν μεγάλην αὐτοῦ ἀνακάλυψιν
τῆς χρήσεως τοῦ ἀτμοῦ ὡς κινητικῆς δυνάμεως.
Καὶ πρῶτον μὲν ἐσκέφη νὰ χρησιμοποιήσῃ τὴν πίε-
σιν τοῦ ἀέρος ὡς κινητικὴν δύναμιν, τῷ δὲ 1687
ὑπέβαλεν εἰς τὴν ἐν Λονδίῳ βασιλικὴν Ἐταιρίαν
πρότυπον μηχανήματος, σκοποῦντος τὴν μετα-
φορὰν εἰς μεγάλην ἀπόστασιν τῆς δυνάμεως
τῶν ποταμῶν. Τὸ μηχανήμα τοῦτο κατήρτιζον
δύο μεγάλοι κύλινδροι, ὧν τὰ ἔμβολα ἐκινουῦντο
ὑπὸ καταρξάκτου. Τὰ ἔμβολα ταῦτα κινούμενα
ἐκένουν ἀέρος μετάλλινον σωλῆνα. Σχινοῖον δεδε-
μένον εἰς τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου τοῦ ἐμβόλου με-
τέδιδε δύναμιν μεγάλην, ὅσας τὸ ἔμβολον ἐφέ-
ρετο βιαίως ἐντὸς τοῦ σωλῆνος διὰ τῆς πίεσεως
τοῦ ἀέρος. Τὸ σύστημα τοῦτο ἀπετέλει κατ' ἀρ-
χὴν τὸν μηχανισμόν τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ σιδη-
ροδρόμου, ὅστις εἰργάζετο πρὸ τινος χρόνου ἐν
St Germain. Ἡ νέα μηχανὴ, κακῶς κατασκευα-
σθεῖσα, παρήγαγε κακὰ ἀποτελέσματα. Ὁ Πα-
πῖνος μεγάλως ἐθρουβήθη ἐκ τῆς ἀποτυχίας ταύ-
της, εἰς χρηματικὴν δὲ εὐρισκόμενος ἀμηχανίαν,
ἐνεθυμήθη τὴν πατρίδα του, ἀλλ' ἀνυπέβλεθον
ἐμπόδιον ἀπεμάκρυνεν αὐτὸν τῆς Γαλλίας· ἦτο
διαμαρτυρούμενος. Καὶ ἠδύνατο μὲν νὰ ἐπιστρέψῃ
εἰς Παρισίους καὶ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Ἀκαδημίαν
τῶν ἐπιστημῶν, ἀπαρνούμενος τὴν πίστιν του,
ὡς συνεβούλευον αὐτῷ οἱ φίλοι του, ἀλλ' αἰσχυ-
νόμενος νὰ γίνῃ ἐξωμότης, κατεδίκασεν ἑαυτὸν
ἄνευ δισταγμοῦ εἰς αἰωνίαν ἐξορίαν. Ὁ Ἐκλέ-
κτωρ τῆς Ἐσσης προέτεινεν αὐτῷ τότε ἔδραν
τῶν μαθηματικῶν ἐν Μαρβούργῳ. Ὁ Παπῖνος ἐ-